

17. Frumvarp til laga

um váttryggingarfélög fyrir vélbáta.

(Lagt fyrir Alþingi 1937.)

I. KAFLI

Stofnun ábyrgðarfélaga.

1. gr.

Skip merkir í lögum þessum öll skip og báta, stór og smá, sem sigla undir íslenskum fána, innan þeirra takmarka, sem löggin setja.

2. gr.

Fiskifélag Íslands skal gangast fyrir stofnun bátaábyrgðarfélaga í verstöðvum landsins. Takmörk hvers umdæmis ákveðst af Fiskifélaginu í samráði við skipaeigendur. Verði ágreiningur um takmörk umdæmanna, sker atvinnumálaráðuneytið úr, og er sá úrskurður bindandi fyrir alla hlutaðeigendur.

Til greiðslu kostnaðar við stofnun félaganna greiði skipaeigendur 1% af váttryggingarupphæð hvers skips í stofnsjóð, um leið og váttrygging fer fram í fyrsta sinn. Það, sem á kann að vanta að stofnkostnaðurinn sé að fullu greiddur, leggur rikissjóður til eftir reikningi, sem atvinnumálaráðuneytið samþykkir, og endurgreiða félögin rikissjóði þannig útlagðan kostnað, eftir því sem stofnsjóður vex og leyfir.

Allir skipaeigendur skulu skyldir til að taka þátt í stofnun félaga þessara, innan þeirra takmarka, sem um getur í 3. gr. þessara laga.

Váttryggingarfélög þau, sem nú eru starfandi, skulu breyta lögum sínum í samræmi við lög þessi, og skulu þau síðan gilda sem lög fyrir þau. Skal bera félagslögin þannig breytt undir Samábyrgð Íslands á fiskiskipum til staðfestingar eða breytingar, eftir því sem hún telur þurfa til þess að þau samrýmist lögum þessum og reglugerðum, sem gefnar kunna að verða út samkvæmt þeim.

3. gr.

Allir vélbátaeigendur, sem eiga vélbáta, opna eða með þilfari, sem eru allt að 70 smál. brúttó að stærð og aðallega eru ætlaðir til fiskveiða við Ísland, skulu skyldir til að váttryggja alla vélbáta sína af nefndri stærð hjá félagi því, sem stofnað hefir

verið samkv. 2. gr. laga þessara, innan þess umdæmis, sem báturinn er skrásettur í eða gengur til fiskveiða frá, og með þeim skilmálum, sem lög þessi og reglugerð, sem sett kynni að verða af stjórnarvöldunum samkv. lögum þessum ákveða.

Neiti einhver skipeigandi, sem váttryggingarskyldur er samkvæmt lögum þessum, að váttryggja skip sitt, skal það samt sem áður skoðað og metið af skoðunar- og virðingarmanni hlutaðeigandi félags og váttryggjast sem önnur tryggingarskyld skip, og iðgjald innheimtast með lögtaki samkv. 31. gr., ef þörf krefur.

Heimilt er þó félögum þessum að taka skip til váttryggingar allt að 150 smál. brúttó að stærð (sbr. þó 5. gr.).

4. gr.

Ríkissjóður ábyrgist með 300 000 kr., að félögin fullnægi skuldbindingum sínum. Geti þau eigi af eigin rammleik greitt þær tjónbætur, er þau eru skyld til að greiða, leggur ríkissjóður það til, er á vantar, en þó aldrei meira en áður nefnda upphæð.

Ef eitthvert félaganna hefir orðið að leita aðstoðar ríkissjóðs til þess að greiða tjónbætur, skal styrkur sá, er það hefir þegið af ríkissjóði, að viðbættum 4% í árlega vöxtu, endurgreiddur smátt og smátt, eftir því sem efni þess leyfa.

5. gr.

Félög þau, sem stofnuð verða samkv. lögum þessum, skulu endurtryggja að minnsta kosti helming þeirra upphæða, er þau taka ábyrgð á, hjá Samábyrgð Íslands á fiskiskipum. Hæsta upphæð, sem félögin mega hafa í eigin ábyrgð á einu skipi, má þó eigi fara fram úr 15000 kr., og skulu upphæðir þær, er fara fram úr þessari upphæð eftir að helmingaskiptin hafa farið fram, einnig yfirfærðar til Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum, og skal samábyrgðinni skylt að taka við þeim. Félögin greiði samábyrgðinni sömu iðgjöld af upphæðum þeim, sem þau yfirfæra til hennar, og þau sjálf taka.

Innheimtulaun af iðgjöldum, sem greidd verða samábyrgðinni, skulu ákveðin með samningi, sem atvinnuáráðuneytið samþykkir.

II. KAFLI

Stjórn félaganna.

6. gr.

Ábyrgðarfélögum, sem stofnuð verða samkv. 2. gr. þessara laga, skal stjórnað af þriggja manna nefnd. Er einn þeirra formaður og tveir meðstjórnendur. Stjórnarnefndina velja eigendur hinna váttryggðu skipa, og kýs hún framkvæmdarstjóra.

Stjórnarnefndin skal kosin á aðalfundi til þriggja ára í senn, og ennfremur 2 endurskoðendur til jafnlangs tíma. Stjórnarnefndarmenn og endurskoðendur má endurkjósa.

Stjórnarnefnd hefir æðsta úrskurðarvald í öllum málefnum félagsins innan takmarka þessara laga. Hún hefir og daglegt eftirlit með rekstri félagsins, skipar skoðunar- og virðingarmenn og úrskurðar skaðabótageiðslur. Hún skal halda fundabók og skrá í hana allar ákvarðanir sínar.

Framkvæmdarstjóri annast allan daglegan rekstur félagsins, gefur út og undirritar váttryggingarskírteini, innheimtir iðgjöld, annast reikningshald og hefir á hendi fjárvörzlu félagsins. Hann skal hafa að launum 4% af öllum innheimtum iðgjöldum, að frádregnum endurgreiddum iðgjöldum. Endurskoðendur skulu endurskoða reikninga félagsins, hver í sínu umdæmi, og hafa lokið endurskoðun sinni í síðasta lagi 5 dögum fyrir aðalfund, og skulu reikningar félaganna liggja frammi hjá framkvæmdarstjóra frá því endurskoðun er lokið og þar til aðalfundur hefst.

7. gr.

Til að framkvæma skoðunar- og virðingargerð þá, sem um getur í 12. gr., skal stjórn félagsins skipa 2 skoðunar- og virðingarmenn fyrir hvert félag og 2 til vara. Skal annar þeirra vera fróður um byggingu skipa og hinn vélfróður. Þeir skulu, áður en skip er tekið í tryggingu, skoða og meta skipið og gefa skriflega sundurliðaða skýrslu um matið.

Ef skoða skal skip, sem skoðunar- og virðingarmaður á að öllu eða nokkru leyti, skal varamaður framkvæma skoðun og mat.

Skoðunar- og virðingarmenn skulu einnig skoða og meta hvert það tjón, er vátryggt skip verður fyrir, áður en aðgerð á skipinu hefst, og gefa skriflega sundurliðaða skýrslu um mat sitt á tjóninu. Þeir skulu einnig skoða sömu skip eftir að aðgerð hefir farið fram og gefa skriflega skýrslu um, hvort þau eru komin í samt lag aftur eftir aðgerðina.

8. gr.

Aðalfund skal halda fyrir hvert einstakt félag fyrir lok júnimánaðar ár hvert og aukafund þegar stjórnin telur þess þörf, eða $\frac{1}{5}$ hluti skipaeigenda fer þess á leit. Til aðalfundar skal boðað með skriflegri eða símaðri tilkynningu til skipaeigenda, eigi síðar en 14 dögum fyrir fundardag, og aukafund skal halda svo fljótt sem auðið er eftir að stjórn félagsins hefir fengið tilmæli um fundinn. Boða skal til aukafundar með viku fyrirvara.

Á aðalfundi skal lagður fram endurskoðaður reikningur félagsins og þriðja hvert ár kosin stjórn og endurskoðendur samkv. 8. gr.

Atkvæðisrétt á fundum hafa allir skipaeigendur, sem skip eiga í tryggingarfélaginu, og skulu þeir hafa eitt atkvæði fyrir hverjar 5000 krónur eða minni upphæð í einu skipi, sem þeir hafa tryggt hjá félaginu. Þó má enginn fara með meira atkvæðamagn fyrir sjálfan sig og aðra en 10% af heildaratkvæðamagni félagsins.

Eitt atkvæði er fyrir hvert skip, þótt vátryggingarfjárhæð sé undir 5000 krónum.

Ef fleiri en einn eru eigendur að sama skipi, skulu þeir fela einum sameignarmanni að fara með atkvæði skipsins, og skal tilkynna það stjórn félagsins, þegar vátrygging fer fram eða mannaskipti verða.

Eigi má fela utanfélagsmönnum að fara með umboð félagsmanna á fundum.

Fundur er lögmætur, ef mætt er með helming allra atkvæða á fundinum. Verði fundur ekki lögmætur, skal svo fljótt sem auðið er boða til nýs fundar með viku fyrirvara, og er sá fundur ályktunarfær án tillits til þess, með hve mörg atkvæði mætt er á þeim fundi.

III. KAFLI

Reikningshald og sjóðir.

9. gr.

Tekjur félaganna eru þessar:

1. Iðgjöld hinna vátryggðu skipa.
2. Tillög skipaeigenda til stofnkostnaðar samkv. 2. gr.
3. Allar aðrar tekjur, er félögunum kunna að áskotnast.

Gjöld félaganna eru þessi:

1. Tjónbætur.
2. Rekstrarkostnaður.
3. Öll önnur gjöld.

Sjóðir félaganna eru þessir:

1. Aðalsjóður. Í hann renna allar rekstrartekjur félaganna, og skal hann notaður til greiðslu á tjónbótum og öðrum rekstrarkostnaði.
2. Varasjóður. Í hann renna 25% af tekjuafgangi hvers reikningsárs, og skal

hann notaður til greiðslu á tekjuhalla félaganna, er verða kann. 75% af tekjuafgangi skal fara til næsta árs.

3. Stofnsjóður. Í hann renna stofnsjóðsgjöld samkv. 2. gr. Hann skal aðeins nota til greiðslu á stofnkostnaði félaganna samkv. 2. gr. Að öðru leyti má ekki skerða stofnsjóðinn. Þó skal heimilt að nota hann til greiðslu á tekjuhalla, ef varasjóður hrekkur ekki til þessa, en endurgreiða skal stofnsjóði það, er þannig er tekið úr honum, svo fljótt sem ástæður félagsmanna leyfa það.

10. gr.

Eignir félaganna skal ávaxta í íslenskum bönkum eða sparisjóðum, sem ráðherra samþykkir.

11. gr.

Í reikningum félaganna ár hvert skal færa til skuldar ógreiddar tjónbætur, eftir því sem stjórnir félaganna telja nauðsynlegt, til vara fyrir óbættum tjónum, og telja þá upphæð til tekna í næsta ársreikningi þar á eftir.

IV. KAFLI

Um váttryggingu skipanna.

12. gr.

Áður en skip er váttryggt, skal það skoðað og metið af þar til skipuðum skoðunar- og matsmönnum, en þeir skulu skipaðir af stjórn hlutaðeigandi félags.

Sé skipi í einhverju ábótavant, er skoðun fer fram, skal úr því bætt áður en skipið verður tekið í trygginguna. Skoðunarmenn skulu láta álit sitt og mat í ljós skriflega á þar til ætluð eyðublöð. Þóknun skoðunarmanna ákveður stjórn félagsins, og greiðist þóknunin af hlutaðeigandi skipseiganda.

Skoðun skips gildir til eins árs í senn. Öll áhöld, sem eru á skipsfjöllum, að undanteknum matvælum, málningu, olíum, sjóurum, sjókortum og bókum, skal telja með í virðingarupphæð skipanna.

Nú er skipseigandi óánægður með skoðun og mat á skipi, og er honum þá heimilt að bera mál sitt upp við stjórn félagsins, og sker hún úr um skoðunina og matið.

Váttryggja skal $\frac{1}{10}$ hluta virðingarverðs hvers skips. Félagið ber ávallt „fyrstu áhættu“ á hverju einstöku eignatjóni. Þann $\frac{1}{10}$ hluta, sem þá verður eftir, má hvergi váttryggja.

Stjórn félagsins gefur út váttryggingarskirteini fyrir hvern bát um sig, til eins árs í senn.

Nú þykir samábyrgðinni einhver skoðunar- og matsgerð eigi framkvæmd sem skyldi, og getur hún þá krafist yfirskoðunar og yfirmats dómkvaddra manna.

Hún getur og látið fara fram yfirmat á skipum yfirleitt, sem endurtryggð eru hjá henni, ef henni þykir ósamræmi í matinu hjá hinum einstöku váttryggingarfélögum í landinu.

13. gr.

Við eigendaskipti fellur váttrygging úr gildi, og endurgreiðist þá hlutfallslega iðgjald þess fyrir þann tíma, er skirteinið átti eftir að gilda, að frádregnum $\frac{1}{4}$ af váttryggingarupphæðinni, sem rennur í stofnsjóð félagsins. Hinn nýi eigandi skal þá váttryggja skipið af nýju.

V. KAFLI

Um sjótjón.

14. gr.

Þar sem annað er ekki ákveðið í lögum þessum, reglugerð, sem út kann að verða gefin, eða váttryggingarskirteinum, bætir félagið tjón það, sem verður af sér-

hverri þeirri áhættu sem skip lendir í á váttryggingartímabilinu. Félagið greiðir þannig tjón, sem verður af völdum storms, sjávar, eldingar, iss, jarðskjálfta, elds, straums, árekstrar á grunn, skipbrots, veltu, ásiglingar eða sjóráns.

Það hefir engin áhrif á skaðabótaskyldu félagsins, þótt svo kunnir að standa á, að tjónbóta verði krafizt af þriðja aðilja, og eigi heldur þótt skipstjóri eða skipshöfn hafi valdið tjóninu (sbr. þó 26. gr.),

Hvert sinn, sem skip verður fyrir bótaskyldu slysi, skal það skoðað og metið af skoðunar- og virðingarmönnum hlutaðeigandi félags, eða sé skipið statt utan takmarka váttryggingarsvæðis sins, af þeim mönnum, er stjórn félagsins útnefnir, áður en aðgerð á biluninni hefst. Skipaeigendur annast sjálfir um aðgerð skipa sinna.

15. gr.

Þegar greiddar eru tjónbætur fyrir viðgerð á skipi, skal ávallt draga frá viðgerðarkostnaðinum eða matsverði sem hér segir:

Frá tjónbótum fyrir skip, sem er:

- a. Yngra en ársgamalt ekkert.
- b. 1—6 ára gamalt allt að 15%.
- c. 7 ára og eldri allt að 25%.

Verði aðgerð á tjóni, sem váttryggt skip hefir orðið fyrir, frestað án samþykkis félagsstjórnarinnar, bætist ekki sá tjónauki, sem af drættinum kann að hafa hlotizt.

16. gr.

Tjón á vélum, ásamt ásum og skrúfum eða öðrum útbúnaði, bætist því aðeins að það stafi af:

1. Eldi eða sprengingu, sem ekki stafar frá vélinni.
2. Að skipið sökkti, strandi, veltist á hliðina eða rekist á grunn.
3. Árekstur á fasta eða fljótandi hluti, þar með talinn ís.

17. gr.

Tjón á seglum, ábreiðum, köðlum, reiða og öðrum lausum áhöldum, útbúnaði í herbergjum skipverjanna, þó ekki á föstum tré- eða málmhlutum, bætist því aðeins, að það stafi af:

1. Eldi eða sprengingu.
2. Að skipið sökkti, velti á hliðina, strandi eða rekist á grunn.
3. Árekstri skipsins eða áhalda þess á fasta eða fljótandi hluti fyrir utan skipið, þar með talinn ís.

18. gr.

Váttryggður hefir rétt til bóta fyrir algerðum skiptapa, þegar:

1. Skipið tynist algerlega.
2. Skipið sekkur, strandar eða á annan hátt verður fyrir tjóni, þannig að ekki er hægt að bjarga því.
3. Skipið verður fyrir tjóni, sem váttrygging þess nær til, en ekki er hægt að endurbæta, hvorki á staðnum eða með því að flytja skipið á annan stað.
4. Skipið er löglega dæmt óbætandi, þ. e. hefir orðið fyrir svo miklum skemmdum vegna sætjóns, að aðgerð á því borgar sig ekki, þar eð kostnaðurinn við aðgerð á öllu tjóninu fer fram úr verði skipsins í viðgerðu ástandi, að frá-dregnu verði þess óviðgerðs.

Greiði félagið bætur fyrir algerðan skiptapa, þer því hlutfallslegur hluti af andvirði þess, er inn kann að koma fyrir leifar þess, miðað við þann hluta virðingarverðsins, sem félagið hefir tekið áhyrgð á.

Nú sekkur skip, strandar eða verður fyrir öðru tjóni, og ekki verður af þar til hæfum mönnum, útnefndum af stjórn hlutaðeigandi félags, álitid, að því með sanngjörnum kostnaði verði bjargað, og hefir þá váttryggði rétt til bóta, sem um algerðan

skiptapa væri að ræða, eins og að ofan greinir, sbr. 2. tölul. Vilji þó váttryggjandi reyna björgun á skipinu á eigin ábyrgð og geri hann slíka tilraun án þess að óþarfur dráttur verði á, gilda ákvæði 1. málsg. því aðeins, að björgun skipsins sé ekki lokið í síðasta lagi 10 mánuðum eftir að áfallið varð, eða björgunartilraununum sé ekki áður hætt.

19. gr.

Nú hefir ekki spurzt til skips í 3 mánuði frá því það lagði síðast úr höfn til fiskveiða innanlands, og skal þá líta svo á, að það hafi farizt algerlega, og skal greiða bætur fyrir það sem algerlega tapað. Sé skipið í utanlandssiglingum, lengist þessi frestur í 6 mánuði.

Nú er skip yfirgefið af áhöfn úti í rúmsjó og því hefir ekki verið bjargað innan 3 mánaða frá því að það var yfirgefið, og hefir váttryggði þá kröfu til hóta sem um algerðan skiptapa væri að ræða.

20. gr.

Bætur, sem váttryggður hefir orðið að greiða þriðja manni vegna tjóns af árekstri (þegar skipið eða áhöld þess hafa rekizt á annan fastan eða fljótanda hlut), enn fremur kostnað við málarekstur, gerðardóm eða samkomulag vegna þess, greiðir félagið. Bætur fyrir tjón á lífi manna eða fyrir meiðsli eru váttryggingarfélögunum óviðkomandi.

21. gr.

Sameiginlegt sætjón (havari grosse) skal leitt til lykta samkvæmt York-Antwerpen-ákvæðunum frá 1924.

22. gr.

Þetta skal ekki bæta sem sjótjón:

1. Tjón, sem verður vegna þess, að skip var þegar það lagði síðast úr höfn ekki sjófært, hæfilega útbúið, mannað og lestað, nema ætla megi að hvorki váttryggði né skipstjóri hafi vitað eða hlotið að sjá, að ábótavant var.
2. Tjón, sem verður vegna þess, að skipið hefir ekki verið í gildu ástandi þegar því var lagt upp, eða ekki frá því gengið svo sem vera bar eða haft undir nægilegu eftirliti, nema váttryggða verði ekki gefin sök á því.
3. Tjón, sem verður á skipi, sem liggur mannaust við bryggju eða hafnarvirki.
4. Tjón, sem verður meðan áfallið iðgjald er ekki greitt (sbr. þó 31. gr. 3. málsg.).
5. Tjón á áhöldum eða skipshluta, sem orsakast af almennri notkun hlutaðeigandi skipshluta eða áhalds.
6. Tjón, sem orsakast af hernaði, borgarastyrjöld eða þessháttar.

Ef tjón verður vegna smíðis eða efnisgalla, verður tjón á hlutum þeim, sem gallinn er í, ekki bætt.

Ef tjón verður vegna ofhleðslu, slits, fúa, ryðs, tæringar maðkskemmda, rottu, músa eða af öðrum slíkum orsökum, verður tjón á þeim hlutum, sem áður nefndar orsakir hafa valdið, ekki bætt.

23. gr.

Nú verður skip fyrir einhverri bilun á vél eða útbúnaði og hefir þess vegna þegið hjálp hjá öðrum, og skal þá þóknun fyrir slíka hjálp greidd af váttryggingarfélaginu í hlutfalli við váttryggingarupphæðina, að frádregnum 10%.

Öll skip eru skyld til að hjálpa hvert öðru úr háska. Borgunar fyrir slíka hjálp verður ekki krafizt eftir venjulegum björgunarreglum, en skal ákveðin af stjórn hlutaðeigandi félags eða, ef málsaðilar verða ásáttir um, af gerðardómi samkv. 33. gr. laga þessara. Þóknunina skal ávallt miða við það fjártjón og þann tilkostnað, sem hjálpin hefir hakað þeim, er hana veitti.

24. gr.

Þegar gert er við skip, sem orðið hefir fyrir tjóni, sem váttryggjendum ber að greiða, greiðir félagið ekki þann aukakostnað, sem stafar af yfir- eða helgidagavinnu, nema að svo miklu leyti sem við þá vinnu sparast önnur útgjöld fyrir váttryggjendum.

Leifar skips, sem farizt hefir eða dæmt hefir verið ónýtt, svo og verð braks, sem rifið er úr skipi, sem gert er við á kostnað váttryggjanda, er eign váttryggjanda að rétttri tiltölu við virðingarupphæð þess, sem váttryggt er.

25. gr.

Opnir vélbátar eru allir þeir vélbátar, sem ekki eru með fullu þilfari. Fyrir þá gilda þessi ákvæði sérstaklega:

Bætur fyrir tjón á opnum vélbáti greiðist aðeins, ef báturinn ferst algerlega eða er dæmdur ónýtur eða óbætanlegur af skoðunarmönnum og matsmönnum félagsins.

Þó skal félagið ávallt greiða að sinum hluta kostnað við björgun á opnum vélbáti, sem orðið hefir fyrir áfalli, og skaða, er hlýzt af nauðlendingu.

Þar sem því verður við komið vegna staðháttu og annars, getur stjórn félagsins krafizt þess, að opnir vélbátar séu settir á land eftir hverja notkun í sjóferð. Hafi félagsstjórn krafizt þessa, verða engar bætur greiddar fyrir tjón, sem af því kann að leiða, að út af er brugðið.

26. gr.

Nú sannast það, að skipstjóri hafi af ásettu ráði eða í sviksamlegum tilgangi valdið tjóninu, og má þá draga allt að því 20% af skaðabótafénu. Hafi váttryggður sjálfur í sviksamlegum tilgangi tvíttryggt hið sama, eða hafi hann gerzt valdur að tjóni af ásettu ráði eða fyrir hirðuleysi, er félagið laust allra mála um skaðabótaskyldu gagnvart honum. Hinsvegar skal félagið ávallt skylt að greiða svo mikið af skaðabótafénu sem þarf til að greiða lán af almannafé, þar með talin lán úr islenzkum hönkum og sparisjóðum, er veitt hafa verið gegn veði í skipinu eða bátunum. Þó er eigi skylt að greiða meira en nemi 3% tryggingarfjárhæðarinnar, og á félagið þá endurgjaldskröfu á hendur þeim, sem sekur er.

27. gr.

Öll skjöl og reikninga snertandi tjón og aðgerð á skipi, skal þegar að aðgerðinni lokinni afhenda hlutaðeigandi félagi. Skal tjónið þá gert upp innan eins mánaðar frá afhendingu skjalanna. Tjónbætur skal miða við aðgerðarreikninga með hliðsjón af tjónmatinu, þannig, að þó að aðgerðarkostnaður fari fram úr matsupphæðinni, skal miða greiðslur við matsupphæð.

Aðgerðarreikningar eða aðrar kröfur vegna sjótjóns, sem ekki eru komnar í hendur stjórnar félagsins áður en 1 mánuður er liðinn frá því að aðgerðinni er lokið, eða ef um tjón án aðgerðar, svo sem dráttarhjálp, eða annað því um líkt er að ræða, verða ekki teknar til greina, nema sannað sé fyrir stjórn félagsins, að gildar ástæður séu að hennar dómi fyrir þeim drætti, sem orðið hefir á því að gera kröfu.

Afrit af tjónbótaniðurjöfnun skal ávallt senda Samábyrgð Íslands á fiskiskipum.

VI. KAFLI

Skyldur váttryggða.

28. gr.

Þegar váttryggt skip verður fyrir tjóni, sem bótaskyld er samkvæmt lögum þessum, skal eigandi skipsins, eða formaður þess í hans stað, þegar í stað tilkynna það skriflega til hlutaðeigandi félagsstjórnar og gefa nákvæma skýrslu um atvikin.

Tjón, sem ekki hefir verið tilkynnt um innan hálf mánaðar frá því að það vildi til, getur félagsstjórnin neitað að taka til greina, nema sannað sé fyrir henni, að óviðráðanlegar orsakir séu til dráttarins.

29. gr.

Skylt er bæði skipstjóra og útgerðarmönnum að gera allt, sem í þeirra valdi stendur, til þess að draga úr tjóni, svo að það verði sem allra minnst. Þeim ber að hlíta þeim ráðstöfunum, sem stjórn félagsins kann að gera í því skyni.

Á váttryggðum hvílir skylda til þess að færa sönnur á tjónið og hve miklu það hefir numið.

30. gr.

Skipstjórar á hinum váttryggðu skipum verða að fullnægja þeim reglum, sem settar eru í gildandi lögum á hverjum tíma um rétt til að vera skipstjóri á slíkum skipum, sem þeir stjórna, og í þeim siglingum, er þau ganga. Skipin verða einnig að fullnægja ákvæðum laganna um útbúnað, áhöfn, ljós- og bendingarfæri o. fl.

Hvert það skip, sem hefir mótur í lokuðu rúmi, skal hafa meðferðis öflugt slökkvitól, sem tekið er gilt af Samábyrgð Íslands á fiskiskipum, og skal það haft einhversstaðar fyrir utan vélarrúmið, þar sem auðvelt er að ná til þess. Í vélarrúmi mega ekki vera nein þau tæki, sem eldur er notaður við, að undanteknum lömpum þeim, sem nauðsynlegt er að hafa við rekstur og gæzlu mótorsins.

VII. KAFLI

Um iðgjöld og iðgjaldaendurgreiðslu.

31. gr.

Iðgjöld skulu ákveðin af atvinnumálaráðuneytinu eftir tillögum Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum og starfandi vélbátaábyrgðarfélagum, og má með samþykki atvinnumálaráðuneytisins breyta þeim eftir því sem þörf og reynsla krefur.

Þar, sem sérstaklega stendur á, að álitu atvinnumálaráðuneytisins og Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum, skal heimilt að ákveða iðgjöldin með hliðsjón af því áhættusvæði, sem skipinu er ætlað að vera í förum um.

Veita má gjaldfrest á iðgjöldum, en þó eigi lengur en svo, að $\frac{1}{4}$ hluti þeirra greiðist ávallt fyrirfram fyrir hvern ársfjórðung.

Nú er iðgjald ekki greitt á réttum gjalddaga, og hefir váttryggjandi þá rétt til með viku fyrirvara að upphefja trygginguna.

Iðgjöld og virðingargjöld má taka lögtaki, og hvíla þau á hinum váttryggðu skipum og ganga fyrir öllum öðrum veðskuldum í 2 ár, reiknað frá gjalddaga þeirra.

Váttryggingin gengur ekki í gildi fyrr en áskilið iðgjald og stofnsjóðsgjald er greitt. Félögin eiga þó ávallt fulla kröfu á að fá greitt iðgjald fyrir váttrygggt skip frá þeim tíma, er beðið var um váttrygginguna.

32. gr.

Endurgreiða skal iðgjald fyrir skip, sem staðið hefir í landi eða verið lagt tryggilega fyrir festum á öruggum stað, sem stjórn félagsins telur gildan, ef slík landstaða eða hafnlega hefir varað að minnsta kosti einn mánuð samfleytt. Ef tjónbætur á váttryggingarárinu fara fram úr helmingi hins greidda iðgjalds, fellur endurgreiðsla niður fyrir það váttryggingarár.

Endurgreiðslu þessa skal reikna hlutfallslega af hinu greidda ársiðgjaldi.

Vottorð tveggja manna, sem stjórn félagsins tekur gilda, um uppistöðu eða hafnlegu þá, er hér um ræðir, skal afhenda stjórn félagsins og er skilyrði fyrir, að endurgreiðsla verði látin af hendi.

Skipin eru þó ávallt tryggð fyrir venjulegri hafnaráhættu (revier), þegar þau

„liggja uppi“, en fyrir þá áhættu skal greiða iðgjald eins og ákveðið verður í iðgjaldaskránni.

VIII. KAFLI

Ýms ákvæði.

33. gr.

Ágreining milli félaganna og skipaeigenda eða Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum má leggja í gerð. Í gerðardóminn kveður hvor málsaðila einn mann, en héraðsdómari í því héraði, þar sem félögin eiga heimili, skipar oddamann. Ef ágreiningsatriði milli félaganna og Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum verða lögð í gerð, skipar atvinnunálaráðherra sem oddamann einn af dómurinum í hæstarétti.

Gerðardómurinn skal háður þar, sem hlutaðeigandi félag á lögheimili, en sé Samábyrgð Íslands á fiskiskipum annar aðili, skal gerðardómurinn báður í Reykjavík.

Ef gerðardómsmenn verða ekki á eitt sáttir, ræður atkvæði oddamanns úrslitum.

Nú hefir annarhvor málsaðilja ekki kvatt mann í gerðardóminn og tilkynnt það, svo sannanlegt sé, hinum málsaðila 30 dögum eftir að sannanlegt er, að hann hafi fengið vitneskju um kvaðningu andstæðings síns, og skal þá héraðsdómari í því lögsagnarumdæmi, þar sem gerðardómurinn er háður, skipa gerðardómsmann í hans stað.

Nú hefir ágreiningurinn ekki getað orðið útkljáður vegna vanrækslu annars gerðardómsmanna 30 dögum eftir að hann var nefndur í dóminn, og á þá hinn gerðardómsmaðurinn rétt á að gera úl um málið ásamt oddamanninum, og ræður þá atkvæði oddamanns úrslitum, ef þeir verða eigi á eitt sáttir. Oddamaður sker úr því, hvort gerðardómsmaður hafi gert sig sekan í vanrækslu.

Í gerðardómnum skal það og ákveðið, hvort málskostnaður skuli að öllu eða nokkru leyti falla á annan málsaðila eða hvernig skuli skipta honum milli málsaðilja.

Gerðardómur uppkveðinn samkvæmt þessum ákvæðum gildir fyrir báða málsaðilja, sem dómur, er ekki verður áfrýjað.

34. gr.

Þegar váttryggðar eignir eru veðsettar nær veðrétturinn einnig til váttryggingarfjárins.

35. gr.

Ef félögin leggjast niður, skal eignum þeirra varið í þarfir hlutaðeigandi héraðs, eftir tillögum bæjarstjórnar eða sýslunefndar, enda komi samþykki atvinnumálaráðuneytisins til.

36. gr.

Váttryggingarfélög, sem starfa samkvæmt lögum þessum, eru undanþegin gjöldum til bæjar- og sveitarsjóða, svo og undanþegin tekjuskatti til ríkissjóðs.

37. gr.

Í tilfellum, sem engin ákvæði eru sett um í lögum þessum, skal farið eftir reglum þeim og venjum, sem á hverjum tíma gilda um samskonar tilfelli hjá Samábyrgð Íslands á fiskiskipum.

38. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 20 9. jan. 1935, um váttryggingar opinna vélbáta, svo og önnur ákvæði, sem fara í bága við lög þessi.

39. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1938.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta :

Frv. þetta var af sjávarútvegsnefnd neðri deildar, en að tilhlutun atvinnu-
málaráðherra, lagt fyrir síðasta Alþingi, en náði þá ekki fram að ganga, enda var
nokkuð liðið á þingið þegar frv. var tilbúið.

Þykir nú rétt að leggja frv. óbreytt fyrir að nýju, og vísast að öðru leyti til
greinargerðar, sem fylgdi frv. í fyrra og sem prentuð er með því á þskj. 266, Alþ.tíð.
A. 1936.